

HOOFDSTUK 1: EIGENHEID VAN DE FILOSOFIE

1. WAT IS FILOSOFIE?	3
2. DE FILOSOFISCHE VERWONDERING	6
3. DE FILOSOFISCHE VRAAG	8
4. OORSPRONG EN ONTWIKKELING VAN DE FILOSOFIE	11
5. DE FILOSOFIE EN ANDERE WETENSCHAPPEN	13
6. DE FILOSOFISCHE DOMEINEN	14
6.1. METAFYSICA	14
6.2. EPISTEMOLOGIE	14
6.3. ETHIEK	15
6.4. LOGICA	16
6.5. ESTHETICA	16
6.6. WIJSGERIGE ANTROPOLOGIE	16
6.7. POLITIEKE FILOSOFIE	17
6.8. WETENSCHAPSFILOSOFIE	17
6.9. TAALFILOSOFIE	18
6.10. FILOSOFIE VAN DE GEEST	18
6.11. MILIEUFILOSOFIE	19
6.12. GODSDIENSTFILOSOFIE	19
6.13. GESCHIEDFILOSOFIE	20
6.14. NATUURFILOSOFIE	20

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Filosofie

- Eigenheid van de filosofie

HOOFDSTUK 2: KENLEER EN WETENSCHAPSFILOSOFIE

1. INLEIDING.....	3
2. KENNIS.....	4
2.1. BRONNEN VAN KENNIS.....	4
2.2. WAARNEMING EN KENNIS.....	5
2.3. HET RATIONALISME VOLGENS RENÉ DESCARTES.....	6
2.4. HET EMPIRISME VOLGENS JOHN LOCKE EN DAVID HUME.....	7
3. WETENSCHAPSFILOSOFIE.....	10
3.1. COMMON SENSE-KENNIS.....	10
3.2. VAN NATUURFILOSOFIE NAAR WETENSCHAP.....	11
3.3. DE WETENSCHAPPELIJKE METHODE.....	13
3.4. FILOSOFIE EN DE WETENSCHAPPELIJKE METHODE.....	15
4. FILOSOFISCHE VAARDIGHEDEN: ANALYSE VAN EEN STELLING.....	21
4.1. DENKOEFFENINGEN.....	21
4.2. GEDACHTE-EXPERIMENT.....	22
4.3. STANDPUNT BIJ EEN STELLING 1.....	22
4.4. STANDPUNT BIJ EEN STELLING 2.....	24

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Filosofie

- Inductie en deductie
- Falsificatie en demarcatie

HOOFDSTUK 3: WIJSGERIGE ANTROPOLOGIE

1. INLEIDING.....	3
2. LICHAAM EN GEEST.....	4
2.1. MONISME EN DUALISME.....	4
2.2. NIET-WESTERSE VISIES OP LICHAAM EN GEEST.....	7
3. CULTUUR EN NATUUR.....	8
3.1. EXCLUSIEF MENSELIJKE EIGENSCHAPPEN.....	8
3.2. EMOTIES.....	12
3.3. VERSCHILLEN TUSSEN MENS EN DIER.....	21
3.4. BEWUSTZIJN.....	22
4. VRIJHEID EN DETERMINISME.....	29
4.1. LOT EN TOEVAL.....	29
4.2. EVOLUTIE VAN HET FILOSOFISCH DENKEN OVER VRIJHEID EN DETERMINISME.....	30
4.3. FILOSOFISCH DENKEN OVER VRIJHEID EN DETERMINISME IN DE 20STE EEUW.....	35
5. FILOSOFISCHE VAARDIGHEDEN.....	39
5.1. DENKOEFFENING.....	39
5.2. GEDACHTE-EXPERIMENT.....	39
5.3. STANDPUNT BIJ EEN STELLING.....	40

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Filosofie

- Wijsgerige antropologie
 - Lichaam en geest
 - Cultuur en natuur
 - Vrijheid en determinisme

HOOFDSTUK 4: ETHIEK

1. BASISBEGRIPPEN.....	3
1.1. WAARDEN EN NORMEN.....	3
1.2. MOREEL UNIVERSALISME EN MOREEL RELATIVISME.....	5
1.3. VRIJE WIL.....	5
1.4. CULTUURRELATIVISME.....	6
2. MOREEL DILEMMA OF ETHISCHE VRAAG.....	6
3. BENADERINGEN BINNEN DE ETHIEK.....	8
4. HET IS-UGHT PROBLEEM VAN DAVID HUME.....	8
5. GEVOLGENETHIEK OF UTILITARISME.....	9
5.1. JEREMY BENTHAM.....	10
5.2. PETER SINGER.....	10
5.3. HET UTILITARISME EN HET IS-UGHT-PROBLEEM.....	11
6. PLICHTETHIEK.....	12
6.1. IMMANUEL KANT.....	12
6.2. EMMANUEL LEVINAS.....	14
6.3. KANT VS. LEVINAS.....	15
7. DEUGDENETHIEK.....	15
7.1. ARISTOTELES.....	16
7.2. MARTHA NUSSBAUM.....	17
7.3. DAVID HUME.....	18
7.4. PHILIPPA FOOT.....	19
7.5. HET UNIVERSALISTISCH KARAKTER VAN DE DEUGDENETHIEK.....	20
8. ZORGETHIEK.....	21
8.1. UITGANGSPUNTEN.....	21
8.2. DE FEMINISTISCHE WORTELS VAN DE ZORGETHIEK.....	21
8.3. JOAN TRONTO.....	24
9. ETHIEK EN GELUK.....	25
9.1. ARISTOTELES.....	27
9.2. EPICURUS.....	28
9.3. STOÏCISME.....	29
9.4. IMMANUEL KANT.....	30
9.5. JEREMY BENTHAM.....	31
9.6. ARTHUR SCHOPENHAUER.....	32
9.7. EMMANUEL LEVINAS.....	33
9.8. DIRK DE WACHTER.....	34
9.9. OOSTERSE WIJSHEDEN.....	34
10. FILOSOFISCHE VAARDIGHEDEN.....	39
10.1. DENKOEFFENINGEN.....	39
10.2. ETHISCHE DILEMMA'S.....	40
10.3. MEDISCHE ETHIEK.....	42
10.4. ANALYSE VAN EEN GEDACHTE-EXPERIMENT / ETHISCH DILEMMA.....	43
10.5. STANDPUNT BIJ EEN STELLING.....	44

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

Filosofie

- Ethiek

HOOFDSTUK 5: ARGUMENTATIELEER

1. INLEIDING: FEIT, MENING EN REDENERING.....	3
2. ARGUMENTEN.....	4
3. DE STRUCTUUR VAN REDENERINGEN.....	7
4. INLEIDING PROPOSITIELOGICA.....	9
5. VIER BASISVORMEN VAN VOORWAARDELIJKE REDENERINGEN.....	12
5.1. IMPLICATIE + ANTECEDENS IS WAAR = MODUS PONENS.....	12
5.2. IMPLICATIE + CONSEQUENS IS ONWAAR = MODUS TOLLENS.....	13
5.3. ONTKENNING VAN HET ANTECEDENS = ONGELDIG.....	14
5.4. BEVESTIGING VAN HET CONSEQUENS = ONGELDIG.....	16
5.5. EEN ARGUMENTATIE OPBOUW MET VIER BASISVORMEN.....	18
5.6. OEFENEN OP HET OPBOUWEN VAN DE BASISVORMEN.....	19
6. DROGREDENEN OF SOFISMEN.....	23
7. OEFENINGEN.....	30
7.1. OPGAVEN.....	30
7.2. OPLOSSINGEN.....	37

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

Filosofie

- Argumentatieleer

HOOFDSTUK 6: BELANGRIJKE FILOSOFEN

PARMENIDES (ca. 515 – 445 v.Chr.).....	3
SOCRATES (469 – 399 v.C.).....	3
DEMOCRITUS (ca. 460 – 370 v.Chr.).....	4
PLATO (427 – 347 v.Chr.).....	4
ARISTOTELES (384 – 322 v.C.).....	5
EPICURUS (341 – 270 v.Chr.).....	5
THOMAS VAN AQUINO (1225 – 1274).....	6
FRANCIS BACON (1561 – 1626).....	7
RENÉ DESCARTES (1596 – 1650).....	7
BENEDICTUS DE SPINOZA (1632 – 1677).....	8
JOHN LOCKE (1632 – 1704).....	9
JULIEN OFFRAY DE LA METTRIE (1709 – 1751).....	10
DAVID HUME (1711 – 1776).....	10
JEREMY BENTHAM (1748 – 1832).....	11
IMMANUEL KANT (1724 – 1804).....	11
ARTHUR SCHOPENHAUER (1788 – 1860).....	12
FRIEDRICH NIETZSCHE (1844 – 1900).....	12
MARTIN HEIDEGGER (1889 – 1976).....	13
JEAN-PAUL SARTRE (1905 – 1980).....	14
ALBERT CAMUS (1913 – 1960).....	14
KARL POPPER (1902 – 1994).....	15
EMMANUEL LEVINAS (1906 – 1995).....	15
PHILIPPA FOOT (1920 – 2010).....	16
MICHEL FOUCAULT (1926 – 1984).....	16
HARRY FRANKFURT (1929 – 2023).....	17
CAROL GILLIGAN (1936 –).....	17
DICK SWAAB (1944 –).....	18
PETER SINGER (1946 –).....	18
MARTHA NUSSBAUM (1947 –).....	19
JOAN TRONTO (1952 –).....	19
DIRK DE WACHTER (1960 –).....	20
JAN VERPLAETSE (1967 –).....	20

In dit hoofdstuk geven we wat achtergrond bij de verschillende filosofen die vermeld worden in de vakfiche. Ze staan chronologisch gerangschikt volgens geboortjaar. Op het einde van dit document vind je een alfabetisch index.

Het is niet de bedoeling dat je alle jaartallen leert, maar het is in je voordeel als je de filosofen min of meer in de tijd kan plaatsen (bv. een eeuw). Het is ook interessant om hun nationaliteit te onthouden of waar ze leefden. Door ze in tijd en ruimte te kunnen plaatsen, heb je meer houvast om na te denken over hun ideeën en kan je eventueel ook een verband leggen met historische gebeurtenissen.

Bij de meeste filosofen staan hun belangrijkste werken vermeld. Ook hier is het niet de bedoeling dat je die allemaal leert, maar het is wel goed als je de titels herkent en begrijpt wat de originele titel betekent.

HOOFDSTUK 7: DEMOCRATISCHE RECHTSTAAT

1. DE DEMOCRATISCHE RECHTSTAAT.....	3
1.1. DE DEMOCRATIE.....	3
1.2. DE RECHTSTAAT.....	8
1.3. DE DEMOCRATISCHE RECHTSTAAT.....	8
2. HET MAKEN VAN WETTEN EN DECRETEN.....	9
2.1. WETTEN.....	9
2.2. DECRETEN.....	10
3. GRONDWET + FUNDAMENTELE RECHTEN EN VRIJHEDEN.....	11
3.1. WAT IS DE GRONDWET?.....	11
3.2. INHOUDSOPGAVE VAN DE GRONDWET.....	11
3.3. TOELICHTING BIJ DE INHOUDSOPGAVE.....	12
3.4. DE STAAT HANDELT IN OVEREENSTEMMING MET DE (GROND)WET.....	15
4. DE SCHEIDING DER MACHTEN.....	17
4.1. PRINCIPE.....	17
4.2. DE BESTUURLIJKE STRUCTUUR VAN BELGIË.....	18
4.3. DE WETGEVENDE MACHT.....	19
4.3.1. Federaal niveau.....	19
4.3.2. Vlaams niveau.....	19
4.3.3. Andere niveaus.....	19
4.3.4. Wetten, decreten, reglementen en verordeningen.....	19
4.4. DE UITVOERENDE MACHT.....	20
4.4.1. Federaal niveau.....	20
4.4.2. Vlaams niveau.....	20
4.4.3. Andere niveaus.....	21
4.5. DE RECHTERLIJKE MACHT.....	21
4.6. OVERZICHT.....	21
4.7. SCHENDINGEN.....	21
5. ONAFHANKELIJKE EN ONPARTIJDIGE RECHTSPRAAK.....	22
5.1. HET LEGALITEITSBEGINSEL.....	22
5.2. ONAFHANKELIJKE RECHTSPRAAK.....	22
5.3. ARTIKELS 10 EN 11 VAN DE GRONDWET.....	22
6. VOOR- EN NADELEN VAN DE WERKING VAN DE DEMOCRATISCHE RECHTSTAAT.....	23
7. DEMOCRATISCHE RECHTSTAAT EN WESTERSE WAARDEN.....	24
7.1. VRIJHEID.....	24
7.2. GELIJKHEID.....	26
7.3. SOLIDARITEIT EN RECHTVAARDIGHEID.....	27
7.4. RESPECT.....	28
7.5. BURGERSCHAP.....	29

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Recht

- Werking van de rechterlijke macht en justitie
 - Democratische rechtstaat

HOOFDSTUK 8: WETGEVING EN RECHTSPRAAK

1. DE FUNCTIES VAN JUSTITIE.....	3
2. BELANGRIJKSTE PRINCIPES VAN DE HEDENDAAGSE RECHTSPRAAK.....	4
3. DEONTOLOGIE IN DE WELZIJNSSECTOR.....	6
3.1. HET VERSCHIL TUSSEN DEONTOLOGIE EN WETGEVING.....	6
3.2. ASPECTEN VAN DE DEONTOLOGISCHE CODE.....	7
4. DE ROL VAN JUSTITIE.....	10
5. DE SOORTEN RECHT IN BELGIË.....	12
6. ACTUELE THEMA'S BINNEN RECHT.....	13

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Recht

- Werking van de rechterlijke macht en justitie
 - Wetgeving en rechtspraak
 - Actuele thema's binnen recht

HOOFDSTUK 9: CONFLICTOPLOSSINGEN

1. BUITENGERECHTELIJKE PROCEDURES.....	3
2. VORMEN VAN JURIDISCHE BIJSTAND.....	6
2.1. JURIDISCHE EERSTELIJSBIJSTAND.....	6
2.2. JURIDISCHE TWEEDELIJSBIJSTAND.....	10
3. DE RECHTBANKEN EN GERECHTSHOVEN EN HUN BEVOEGDHEDEN.....	10
3.1. DE DRIEHOEKSTRUCTUUR.....	10
3.2. DE RECHTBANKEN.....	11
4. GERECHTELIJKE BEMIDDELING IN DE FAMILIE- EN JEUGDRECHTBANK.....	16
5. GERECHTELIJKE PROCEDURES.....	16
5.1. BEGRIPPEN EN PERSONEN.....	16
5.2. HET STRAFRECHTELIJK PROCES.....	21
5.2.1. Misdrijven.....	21
5.2.2. Voorbereiding van een strafrechtelijk proces.....	22
5.2.3. Verloop van een proces bij de politierechtbank en de correctionele rechtbank.....	23
5.2.4. Verloop van een assisenproces.....	23
5.3. HET BURGERLIJK PROCES.....	25
5.4. DE GEMENGDE ZAAK.....	27

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

Recht

- Conflictoplossingen